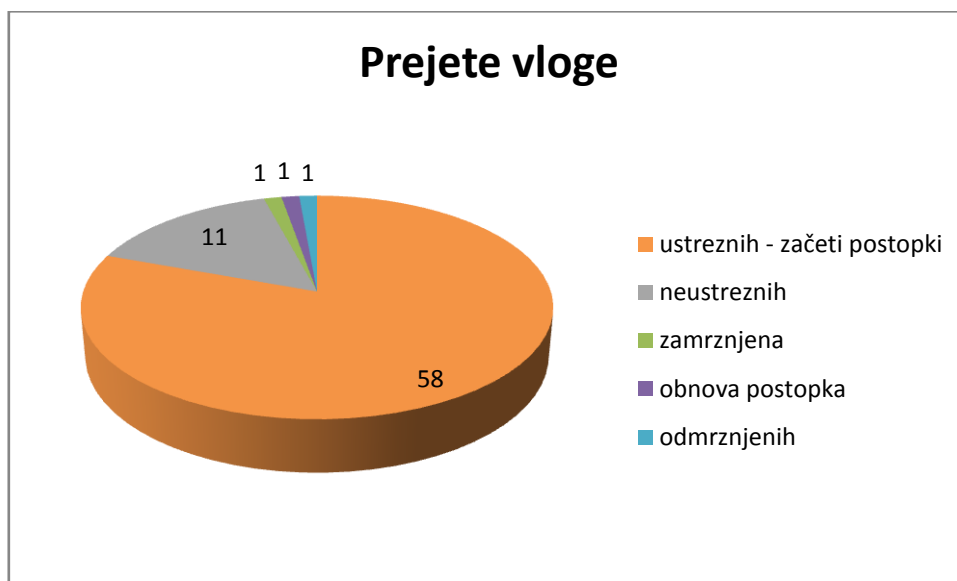

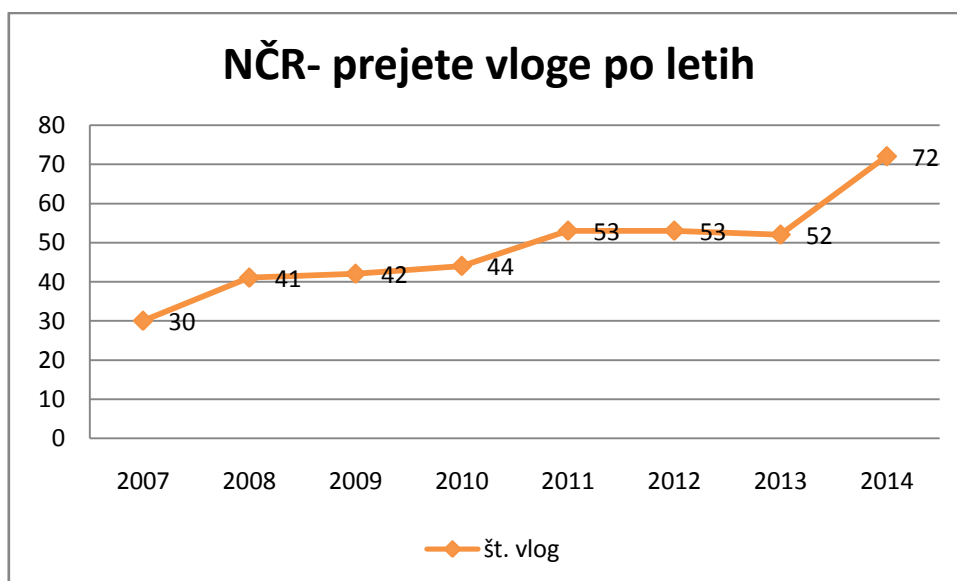
Novinarsko častno razsodišče SNS in DNS

Statistika dela NČR za leto 2014

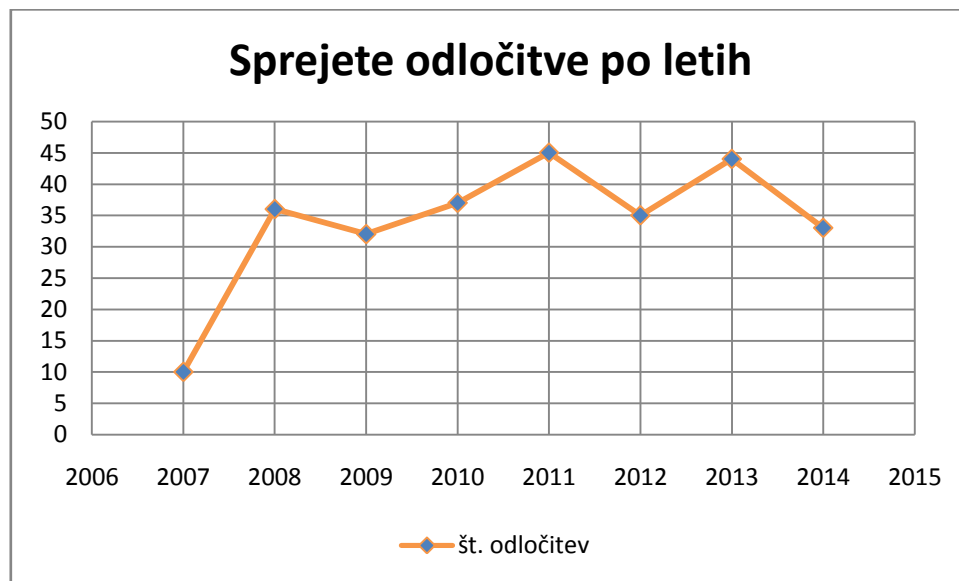
1. Novinarsko častno razsodišče (NČR), skupni organ Sindikata novinarjev Slovenije in Društva novinarjev Slovenije je v obdobju od 31. decembra 2013 do 31. decembra 2014 prejelo 72 vlog, od tega 58 vlog ustreznih za začetek postopka, ena od ustreznih vlog je bila zamrznjena, zaradi hkrati tekočih postopkov na rednem sodišču, ena odmrznjena, razsodišče je prejelo tudi 1 zahtevo za obnovo postopka.

V primerljivem obdobju leta 2013 je NČR prejelo 52 vlog, leta 2012 in 2011 pa po 53 vlog. Število prejetih vlog je bilo od leta 2011 do 2013 konstantno, v letu 2014 pa je število vlog skokovito naraslo. NČR je prejelo 13 ustreznih vlog več kot leta 2013. 12 vlog je pred koncem leta 2014 oddal Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije, kar je glavni dejavnik za spremenjeno statistiko ustreznih vlog, ki je vezana na konkreten izreden dogodek. Če gre za realen trend naraščanja števila vlog, bo mogoče ugotoviti v prihodnjih letih.

Od te točke naprej statistika zajema v letu 2014 sprejete odločitve razsodišča in ne prejete vloge. Razsodišče namreč v tekočem letu sprejema odločitve tudi v primerih, za katere so bile pritožbe oddane v preteklem letu.

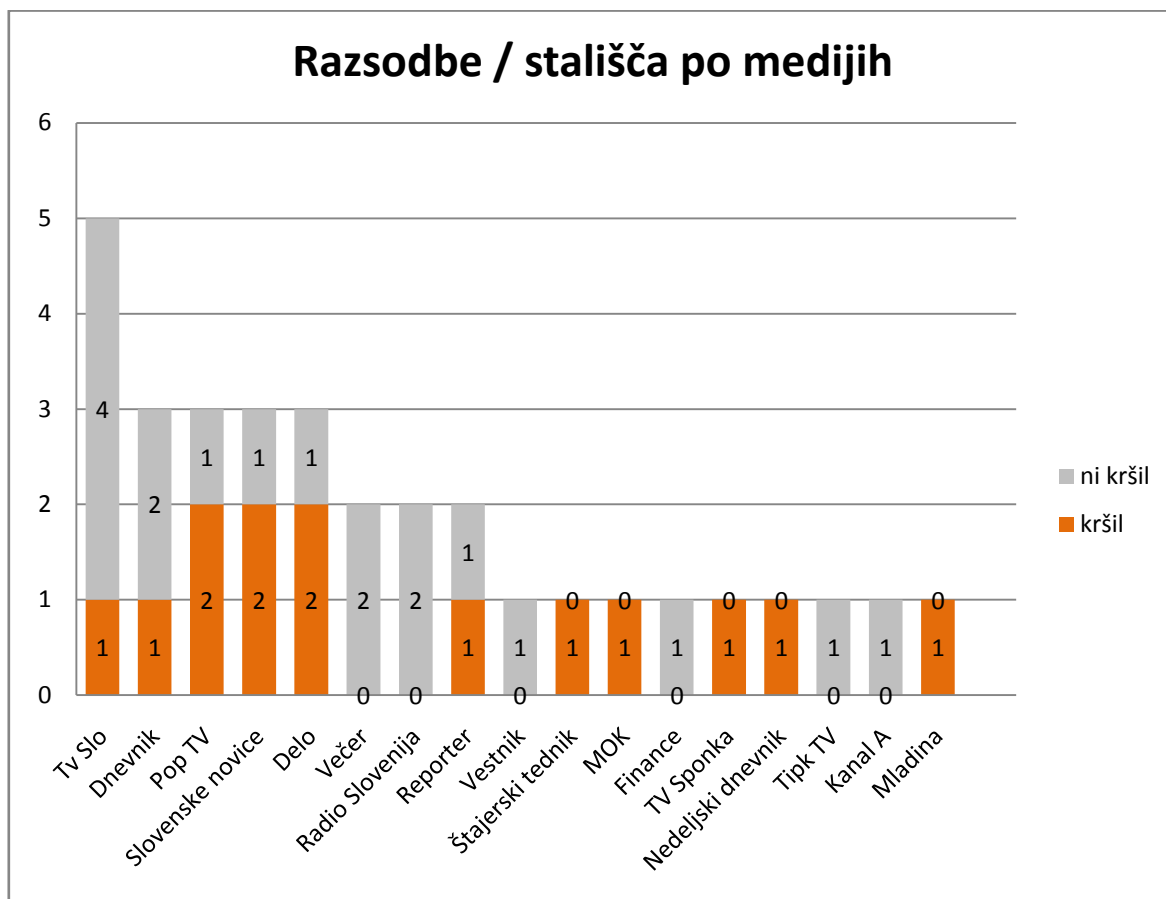
2. V letu 2014 je NČR sprejelo 33 razsodb oz. stališč.

To je 11 manj kot leta 2013. Od tega je v 19 primerih ugotovilo, da novinar ali novinarji niso storili nobene od očitanih jim kršitev Kodeksa novinarjev Slovenije. V ostalih 14. primerih je ugotovilo, da so novinarji kršili enega ali več členov Kodeksa.

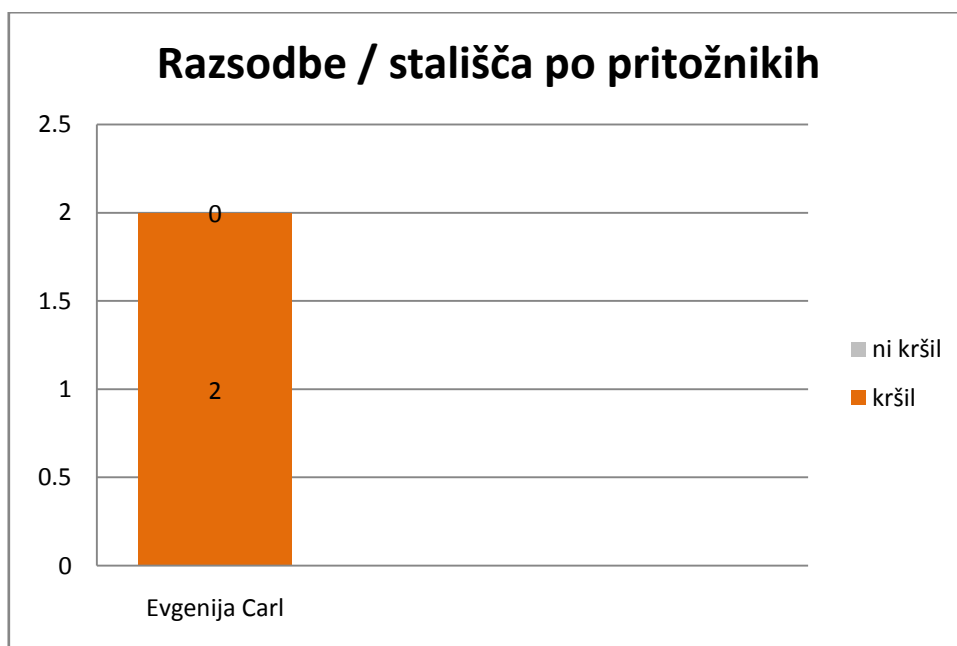
Razmerje med ugotovljenimi kršitvami in odločitvami, da ni kršitve, se od leta 2011, ko je bila v 56 % primerov ugotovljena kršitev, vztrajno spreminja v korist odločitev, da ni kršitve Kodeksa. 2012 je bilo v 48 % primerov ugotovljena kršitev, 2013 v 45 %, 2014 pa 42 %.

3. NČR je v letu 2013 razrešilo največ vlog - 5 - povezanih z delom novinarjev TV Slovenija.

NČR je po trikrat obravnavalo Dnevnik, POP TV, Delo in Slovenske novice, sledijo Večer, Radio Slovenija in Reporter z dvema odločitvama in ostali mediji z eno razsodbo/stališčem. Prejeto zahtevo za obnovo postopka je razsodišče zavrnilo. V primerih, v katerih je NČR ugotovilo kršenje Kodeksa novinarjev Slovenije, novinar največkrat nikršil vseh očitanih členov, ampak le nekatere.

4. V primerih, ki jih je NČR zaključilo v letu 2014, je več kot eno pritožbo vložila le Evgenija Carl.

Če pa upoštevamo v letu 2014 prejete in ne razrešene pritožbe, pa je 12 pritožb vložil Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije, po dve pritožbi sta vložila tudi Društvo Iskra in

Ahmed Pašić, Jože Novak se je pritožil štirikrat in zahteval eno obnovo postopka. Ostali pritožniki so na NČR vložili po eno pritožbo.

Raznolikost pritožnikov, ki so posamezniki, društva, zavodi, zveze, podjetja, občine, agencije, javni zavodi, državne inštitucije in celo novinarji in mediji sami, kaže na to, da mehanizem samoregulacije dobro deluje in da se ga poslužujejo najrazličnejši segmenti družbe. Uspešno odvrča tudi očitke, da pritožniki NČR zlorablajo za sistematičen pritisk na novinarje. Čeprav je res, da se pojavljajo določeni pritožniki, ki vlagajo po več pritožb na leto ali pa isti pritožniki proti določeni medijski hiši vložijo več pritožb, je to bolj izjema kot pravilo oziroma je ta pojav mogoče opaziti ob čisto konkretnih izjemnih dogodkih kot je bil na primer primer Patria in nedavni mariborski primer, ki zelo izstopata.

5. V razsodbah/stališčih sprejetih 2014 se je največ pritožnikov na NČR obrnilo s pritožbo o kršenju 3. člena Kodeksa novinarjev Slovenije, kar je novost, saj je bila v preteklih letih največkrat očitana kršitev 1. člena Kodeksa. Sledi mu 2. člen, nato pa 1. in 4. člen Kodeksa.

Kršitev 1. člena Kodeksa, ki se nanaša na *preverjanje točnosti zbranih informacij in izogibanje napakam ter njihovo popravljanje*, je bila novinarjem očitana 15-krat. NČR je ugotovilo 3 kršitve 1. člena Kodeksa.

Druga najpogosteje očitana (17) je bila kršitev 2. člena Kodeksa, ki pravi, da *se mora novinar izogibati nekorektnemu, osebno žaljivemu predstavljanju podatkov in dejstev*. Vendar pa se NČR redko odloči, da je ta člen kršen, v letu 2014 je ugotovilo 4 kršitve 2. člena.

21 pritožnikov je novinarjem očitalo kršitev 3. člena Kodeksa, ki pravi, da *mora novinar pri objavljanju informacij, ki vsebujejo hude obtožbe, pridobiti odziv tistih, ki jih te informacije zadevajo, praviloma v istem prispevku, sicer pa takoj, ko je mogoče. Enako mora storiti tudi, ko povzema hude obtožbe iz drugih medijev ali arhivov. Če novinar odziva ni mogel pridobiti, mora to javnosti pojasniti*. NČR je ugotovilo 3 kršitve 3. člena Kodeksa.

4. člen Kodeksa, ki pravi, da *novinar ne sme zamolčati informacij, ključnih za razumevanje obravnavane teme*, naj bi bil po mnenju pritožnikov kršen 15-krat, NČR pa ni ugotovilo nobene kršitve.

Kršitev 5. člena Kodeksa, ki določa, da *mora novinar opozoriti, ko objavlja nepotrjene informacije, govornice ali ugibanja*, je bila novinarjem očitana 10-krat. NČR je odločilo, da je bil 5. člen kršen 2-krat.

Kršitev 6. člena Kodeksa, ki določa, da *mora novinar navesti vir informacije*, so bile novinarjem očitane 3-krat. NČR je odločilo, da 6. člen ni bil kršen.

10. člen Kodeksa, ki določa, da *montaža, napovedi, naslovi in podnapisi ne smejo potvarjati vsebine. Primerno mora biti označena tudi simbolna ali arhivska slika, naj bi bil kršen 6-krat*. NČR je ugotovilo 2 kršitvi.

14. člen Kodeksa, ki določa, da *novinar lahko zvočno in slikovno snema ter fotografira le po privolitvi snemane oz. fotografirane osebe*, naj bi bil po mnenju pritožnikov kršen 4-krat. NČR je ugotovilo 1 kršitev.

Glede prijavljenih kršitev (7) izstopa še 15. člen, ki pravi, da *je novinar je dolžan ločiti informacijo od komentarja. Razlika med poročilom o dejstvih in komentarjem mora biti dovolj razvidna, da lahko naslovnik sporočila loči med dejstvi in stališči novinarja*. NČR ni ugotovilo kršitve.

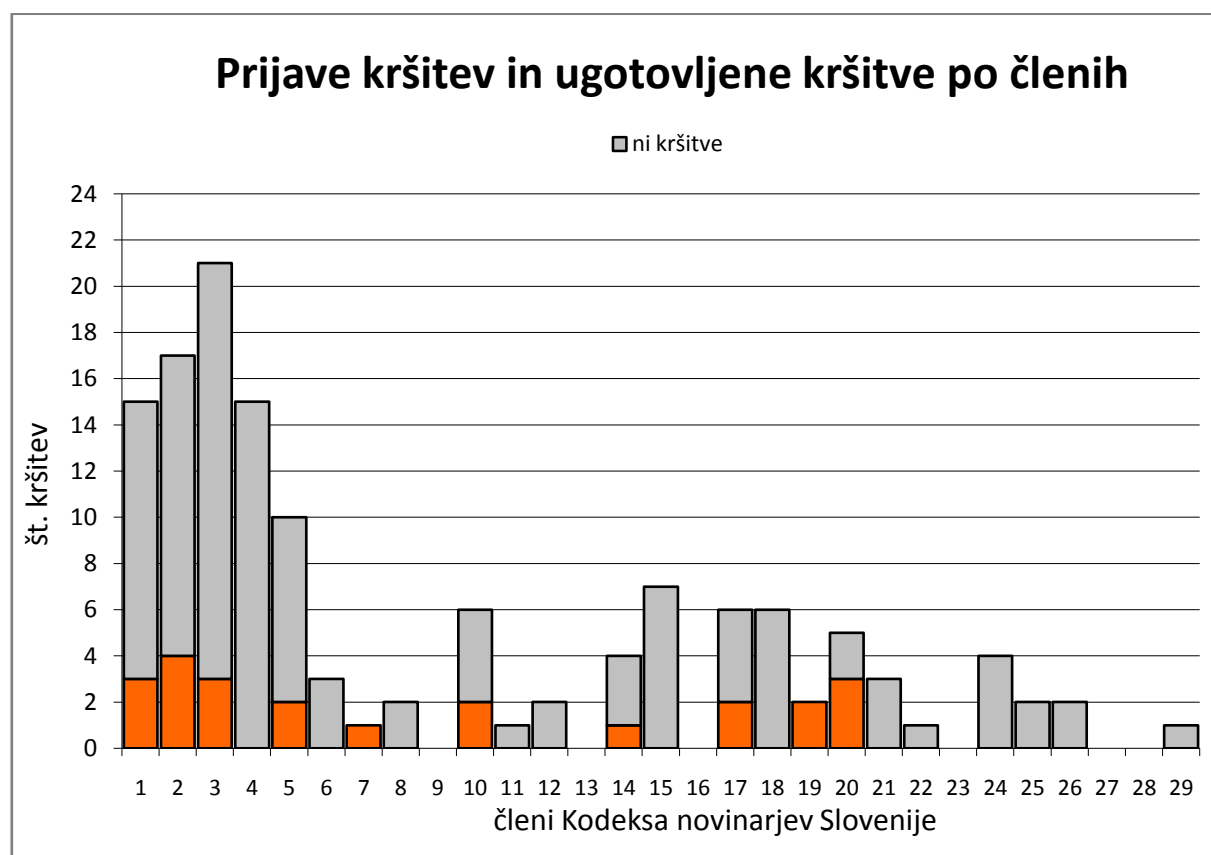
17. člen Kodeksa, ki določa, da *novinar spoštuje pravico posameznika do zasebnosti*, naj bi bil po mnenju pritožnikov kršen 6-krat. NČR je ugotovilo 2 kršitvi.

Tudi 18. člen, ki pravi, da *ko novinar poroča s področja pravosodja, upošteva, da nihče ni kriv*,

dokler ni pravnomočno obsojen. Novinar mora biti pazljiv pri omembi imen in objavi fotografij in posnetkov storilcev, žrtev in njihovih svojcev v poročilih o nesrečah in predkazenskih postopkih, naj bi bil kršen 6-krat. Kršitev ni bila ugotovljena.

20. člen, ki pravi, da se mora novinar izogibati narodnostnim, rasnim, spolnim, starostnim, verskim, geografskim in drugim stereotipom ter podrobnostim, ki so povezane s spolnimi nagnjenji, invalidnostjo, fizičnim videzom, socialnim položajem ali drugimi osebnimi okoliščinami posameznikov in skupin, naj bi bil kršen 5-kart. NČR je ugotovilo 3 kršitve.

Prijav kršitev 9., 13., 16., 23., 27. in 28. člena Kodeksa novinarjev Slovenije NČR v letu 2014 ni prejelo. V primerjavi s preteklimi leti je mogoče opaziti, da se pritožniki pritožujejo glede kršitev skoraj vseh členov Kodeksa. Leta 2011 je bilo 9 členov, na katere NČR ni prejelo prijave, leta 2012 12, leta 2013 9 in leta 2014 6.

Pripravila: Špela Stare, generalna sekretarka Društva novinarjev Slovenije